DE INEFFABILI TRINITATIS MYSTERIO ORATIO HABITA IN SACELLO PONTIFICIO ... A...

Giovanni Lercari, Valenti Gonzaga

SANCTISSIMO PATRI

BENEDICTO XIV.

PONT. MAX.

JOANNES LERCARI

FELICITATEM.

SI *qua alias Oratio habita multis de caussis ad Te pertinuit*, BEATISSIME PATER, *hanc certe dixerim, cujus Te coram pronuntiandi onus mihi honorificentissimum demandatum est*. *Etenim*

non ea est solum, quæ Tibi conveniat quam maxime, propterea quod de Sanctissimæ TRINITATIS *Mysterio agat, quod ad Fidei, quam profitemur, præstantiam significandam Ecclesia universa, cujus Caput es, constantissime, atque integerrime veneratur: sed illa insuper, cujus texendi ex Pontificatus ad totius Christiani Orbis præsidium atque incrementum ad Te delati egregiis bonis ac fere divinis argumentum nactus sum. Accedit quoque in eo me Collegio censeri, atque institui, in quo sicuti Te olim a puero fuisse versatum, mihi cunctisque in eodem degentibus pulcherrimum est, ac multo gloriosum recordari; sic Tibi etiam haud molestum, quin ausim dicere jucundum, singulari illa, qua omnes & singulos in hanc domum adscriptos, benevolentia munificentiaque complecteris, testatum esse voluisti. Atque id omne profecto in caussa est, cur non sim deterritus, quominus paginam hanc meam Tuo sacro nomini inscriptam voluerim; etsi multa, nec levia quidem se mihi objicerent, quæ*

a su-

a suscepto consilio me jure avertere potuissent. Hinc enim scriptiunculam ipsam nulla elaboratam industria, nulla arte perfectam, rudem utique, crassoque filo contextam videbam: illinc vero Sapientia Tua occurrebat animo, quæ sane quanta sit, cum superiori ætate, tum palam eo maxime die gentium omnium litteris ac linguis celebrando comprobasti, quum amplissimorum Cardinalium, Judicumque corona stipatus, Roma spectante, unaque doctissimo Jurisperitorum admirante cœtu singulorum sententiis ad trutinam antea vocatis, seu lites æquissime composuisti, seu justissime jure contendentibus adjudicasti. Quod profecto illius tantummodo poterat esse Pontificis, quem scilicet & incredibili ferme doctrina instructum, & rursus dexteritate, consilio, pietate, ceterisque virtutibus cumulatissimum divina Ecclesiæ Providentia reservavit, ut iis par esset malis propulsandis, quorum omnium maturitas calamitosissimis hisce temporibus in Europam jam jam erumpere universam videtur. Verum

 quor-

quorsum hæc? An Tuis in laudibus aures adeo peregrinantur meæ, ut apprime non intellexerim maximas inter virtutes Tuas non postremam habendam esse Humanitatem, qua omnes excipis amantissime, neminem non Tibi devinctum, non lætum, non effuse Te prædicantem dimittis? Hocce igitur munus, BEATISSIME PATER, *quantulumcumque est totum certe tuum, ad sanctissimos pedes Tuos provolutus Tibi sisto; quod quidem si lubenti a Te animo exceptum cognovero, meque simul Apostolica Tua benedictione munitum, tum denique non mediocri me bono cumulatum judicabo.*

ORA-

ORATIO.

QUÆ res, BEATISSIME PATER, in loci hujus amplitudine, & ſanctitate ad dicendum accedentem vehementer commovere, conſueverunt, hæ profecto ſingulæ hodierno die obverſantur animo, & divina ſimul atque humana cogitantem in varias trahunt partes diducuntque. Sive enim propoſiti altitudinem argumenti conſidero, de abditiſſimo divinæ TRINITATIS Myſterio mihi diſſerendum eſt, cui parem eloquendi copiam, rerumque magnitudinem invenire, cum facto arduum omnino, tum etiam eſt cogitatu temerarium; ſive eum intueor, apud quem dico, Te præ-

ſente

Anselmus de Incarnat. ad Urbanum. *Bernard. l. 2. de Consol. ad Eugen.*

sente mihi verba facienda sunt, qui quum universæ Ecclesiæ Dominus, & Pater, Sacerdos Magnus, Princeps Episcoporum, Potestate Petrus, Unctione Christus meritò habearis, incredibili quadam, ac plusquam humana, prope dixerim, Majestate mentem ita offundis, ut in ipso orationis vestibulo hæream vel invitus, totisque artubus contremiscam. In tanta igitur rerum magnificentia quum verser, desponderem profecto animum, ultroque victus recederem, nisi ipsa Pontificis dignitas, qua ceteris hominibus ad Deum propior accedis, eam mihi loquendi materiem ex tempore aperiret, quæ Auditoris æque, ac Mysterii præstantiam minime prorsus dedeceat. Summa enim, atque excellentia Pontificatus privilegia quemadmodum eximiam quamdam, ut ita dicam, Sanctissimæ TRINITATIS imaginem præseferunt, ita illud efficiunt, ut, quantum homini licet, ad maximi hujus Arcani cognitionem animus assurgere videatur.

Et quidem amplissima illa, nullisque circumscripta finibus a Christo in commissum gregem Romano Pontifici tradita potestate, qua Ipse tam dominatur in eos, qui Catholica Religione censentur, quam eos ex credentium communione exterminat, qui Fidei bellum indi-

dicentes funeſtum cum portis Inferi fœdus pepigere, qua eandem adverſus nefarias perfidiſſimi hoſtis machinationes incolumem, inviolatamque ita conſervat, ut nulla ſit in ea macula, qua Cœlum aperit, & nemo claudit, claudit, & nemo aperit, ligat, & ſolvit, quis unquam Dei potentiam referri probe non intelligat, quæ verbo condidit univerſa, atque in dies moderatur, quæ ſuperbientes Spiritus in tenebras detruſit ſempiternas, quæ populum ſuum in manu Moſis & Aaron attritis ſervitutis laqueis per maris undas ex Ægypto deduxit, quæ ad Principem hujus Mundi foras ejiciendum, noſque incolumes ab improbis ejus conatibus ſervandos e ſinu Verbum ſuo in terras demiſit? Quod ſi ad firmiſſimam illam oraculorum veritatem mentem inde convertimus, qua Deus in omnibus tum Fidei, tum morum diſceptationibus ſupremum ita præditum voluit Antiſtitem, ut neque a quopiam falli, neque fallere quempiam poſſit: quum haud humanæ profecto ſcientiæ, qua inflari homines potius, & ſæpenumero etiam, quod luctuoſiſſimum eſt, in errores abripi præcipites ſolent; ſed divinæ dumtaxat Sapientiæ ſit: eximio iſto, ac plane neceſſario univerſæ Eccleſiæ Paſtori privilegio æternam Dei Sapientiam exprimi non

Cant. Cantic. cap. 4. v. 7.

Matth. 16. ver. 19.

Pſalm. 76.

Joann. 12.

1. Cor. cap. 8.

non exploratum esse potest nemini, Sapientiam, inquam illam, per quam Reges regnant, & legum conditores justa decernunt, qua duce nobis ad Cœlum facilis sternitur via, qua magistra, cœlestium explicatur veritas mandatorum, qua denique adjutrice, beata hominum vita in tuto collocatur. Ecquis enim nesciat, viam, veritatem, ac vitam, quum homines inter factus homo versaretur, æterni Patris Filium se prædicasse? Jam porro voces illæ suavitatis, atque amoris plenæ, quibus Servator Pastorem se bonum appellat oves suas pascentem, quibus Petro, Romanisque Episcopis carissimum gregem dulcissime commendat: Pasce oves meas, quid aliud sane innuunt, nisi Spiritum caritatis summo Christiani Ovilis Pastori eo consilio immissum, ut non modo editissimæ virtutum cumulus dignitati accederet; sed etiam, ut ei divino quodam, atque indissolubili vinculo Ecclesia jungeretur universa? Quo quidem nihil est, quod magis ad credentium concionem bene temperandam conducat. Etenim, qua unquam ratione vel ducere oves Pastor suas, vel ducentem sequi oves possunt, nisi Ipse suas cognoscat, Ipsum suæ? Quid autem est cognoscere, nisi amare? Itaque, BEATISSIME PATER, Te certe omnes, mente, oculis, fronte divinæ caritatis speciem,

Proverb. cap. 8. vers. 15.

Joann. 14. v. 6.

Joann. 10. v. 11.

Joann. 21. v. 17.

Joann. 10. v. 14.

ciem, atque adeo Deum ipſum, qui Caritas ipſa eſt, repræſentare intelligant oportet: haud enim fieri poteſt, quin ea voluntate, qua Gentes in juſtitiæ ſemitam dirigis, ſocordes excitas, excitatas erigis, in viam revocas aberrantes, Dei Amorem erga homines expreſſum deprehendant, qui nos omnes vult ſalvos fieri, atque ad agnitionem veritatis venire, ut filii Dei nominemur, & ſimus, hæreditatemque beatiſſimam nobis in Cœlis conſervatam tandem adeamus. Quæ, ſi vera ſunt, ſi præcipua quadam ratione Patrem, quippe omnis originis fons eſt, Omnipotentem vocamus, ſi Filium, qui æternum Patris verbum eſt, Sapientiam, ſi Spiritum Sanctum, qui utriuſque amor eſt, Bonitatem; nemo ſane non viderit Pontificia dignitate, una quidem, triplici tamen poteſtatis, ſapientiæ, amoris munere ita conſtituta, ut alterutrum eorum ſi deſideretur, ipſa omnino eſſe non poſſit, Sacerdotem Maximum Unitatem Dei, ac Perſonarum Trinitatem ſignificare, eo ſane nexu conjunctam, ut neutra invicem abſtrahi queat, quin Dei natura funditus evertatur. Quam ob rem in glorioſa magni hujuſce diei celebritate gratiæ habeantur Deo quam maximæ, qui quum in admirabile lumen ſuum nos vocaverit, & Sacramentum ſupra humanam

Joann. Ep. 1. cap. 4. v. 8.

Paul. 1. Timot. 2.

1. Joann. c. 3. Petr. 1. v. 4.

Catechiſ. Rom. Par. 1. cap. 2. §. 14.

Petr. 1. cap. 2. v. 9.

omnem

omnem investigationem positum, tamquam certissimam genuinæ Fidei tesseram, nobis credendum proposuerit; in supremo tamen Pontifice, eximiis in eum bonis undique collatis, ita ejusdem imaginem exhibuit, ut per hanc ad illius cognitionem, quantum est in nobis, pervenientes in AUGUSTISSIMÆ TRINITATIS venerationem impensius effunderemur. Id autem reliquum est, BEATISSIME PATER, ut jam Universitatis hujus Conditorem, ac Dominum, Solem Sapientiæ, Caritatis Fontem etiam atque etiam enixe rogemus, ut claritatis suæ radiis excussæ nationes omnes, ex quæsitis hæreseos latebris emergant aliquando: & depulsa errorum omnium caligine, ad Unum Trinumque Deum colendum, Teque simul Pastorem unum maximumque immutabili Religione, & perfecta jugiter caritate cum Ecclesia consocientur.

 FINIS.